

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) işbirliği ile gerçekleştirilen DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi Anketi, Türkiye'nin bölgesel ve ürün bazlı ilk güven göstergelerinden biri oldu. DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi ile Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon'da fındık ticareti yapan firmaların mevcut durumları ve önümüzdeki döneme ilişkin beklentileri analiz ediliyor. DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi, Doğu Karadeniz Bölgesi fındık sektörünün Türkiye geneli ve AB'ye üye ülkeler ile karşılaştırılmasını mümkün kılıyor.

Fındık Ticaret Güven Endeksi Ocak 2015'ten bu yana uygulanıyor:

DOKA ve TEPAV işbirliği ile gerçekleştirilen DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi Anketi, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon'da toptan fındık ticareti yapan firmalara uygulanmaktadır. Toptan fındık ticareti yapan 250 firma ile her ay anketler yapılmaktadır. Bu kapsamda ocak ayında uygulanmaya başlanan anketlerin, on ikinci dönem anketleri aralık ayında yapılmıştır. DOKA Fındık Ticareti Güven Endeksi düzenli olarak TEPAV ve DOKA tarafından her ayın beşinci iş günü kamuoyuna açıklanmaktadır.

Fındık Ticaret Güven Endeksi nasıl hesaplanıyor:

Fındık Ticaret Güven Endeksi, ankette yer alan "son 3 ayı düşündüğünüzde iş hacminizde (satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?", "şu andaki fındık stok miktarınız için ne söyleyebilirsiniz?" ve "önümüzdeki 3 ayda iş hacminizde (satışlarınızda) nasıl bir gelişme bekliyorsunuz?" sorularına verilen yanıtların balanslarının ortalaması alınarak hesaplanmaktadır.

Balans değeri, sorulara olumlu cevap verenler ve olumsuz cevap verenlerin farkı alınarak hesaplanmaktadır.

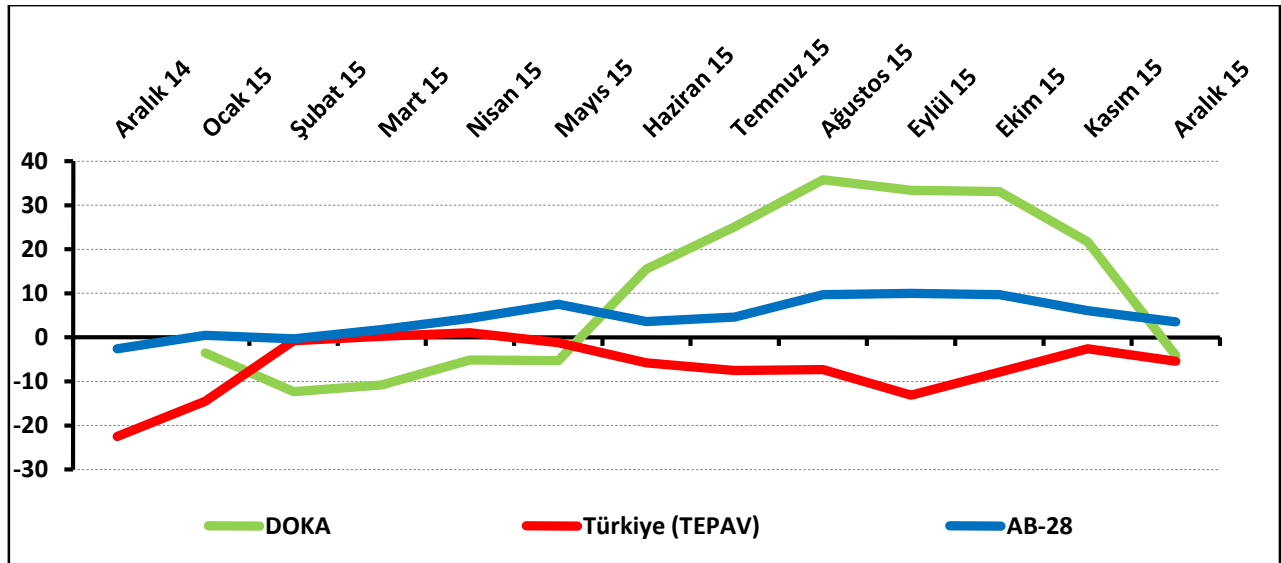
FINDIK TİCARETİ YAPANLAR İŞLERDEN MEMNUN DEĞİL:

DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi, 2015 yılını negatif değerle tamamladı. Önümüzdeki 3 ayda sipariş, satış, satış fiyatı ve istihdam beklentilerinde düşüş aralık ayında da devam etti. DOKA fındık endeksi, aralık ayında Türkiye geneli ticaret endeksinden daha iyi performans sergiledi.

DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi, Eylül 2015'ten bu yana azalıyor:

Aralık 2015'te Türkiye genelini temsil eden mevsimsellikten arındırılmamış ticaret endeksi -5,6 değerini alırken, DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi -4,1 değerini aldı. DOKA endeksi bir önceki aya göre 25,8 puan azalırken, Türkiye genelini temsil eden ticaret endeksi aynı dönemde 2,8 puan azaldı. Önümüzdeki 3 aydaki satış beklentisindeki düşüş ve geçtiğimiz 3 ayda işlerdeki azalma, DOKA fındık ticareti güveninin düşmesinde etkili oldu. DOKA fındık ticareti güveni, aralık ayında TEPE'den daha iyi performans sergilerken, AB-28'den daha kötü performans sergiledi.

Şekil-1. DOKA ile TEPE karşılaştırması* (Aralık 2014 – Aralık 2015)

*Mevsimsellikten arındırılmamış seriler

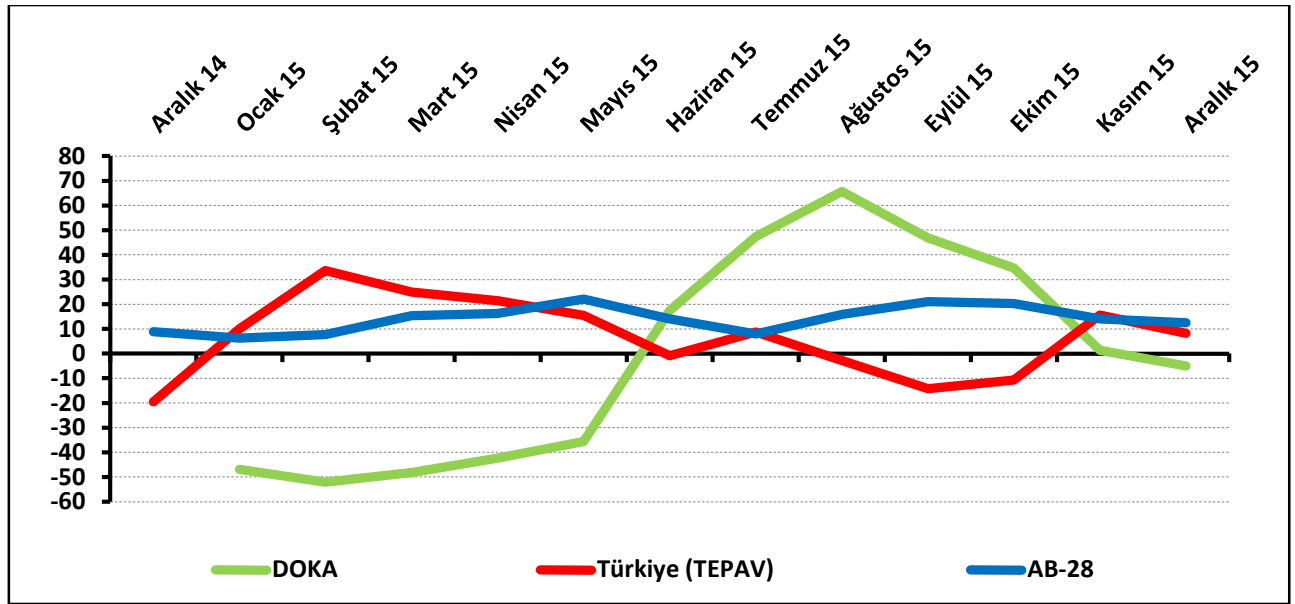
Tablo-1. DOKA Fındık Ticareti Güven Endeksi*

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-3,5	-12,3	-10,8	-5,1	-5,3	15,5	25,1	35,8	33,4	33,1	21,7	-4,1

Fındık ticareti yapanların satış beklentileri azalmaya devam etti:

Aralık 2015'te fındık ticareti yapan firmaların yüzde 31'i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, işlerinde kötüleşme bekleyenlerin oranı yüzde 36,1 oldu. Gelecek 3 aydaki satış beklentilerinin denge değerinde Kasım 2015'e göre 6,5 puanlık azalma görüldü. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde fındık ticareti yapan firmaların aralık ayındaki gelecek 3 aya ilişkin satış beklentilerinin, Türkiye geneline ve AB-28'e kıyasla daha kötü olduğu görüldü. Fındık ticareti yapanların satış beklentileri denge değeri, Mayıs 2015'ten bu yana ilk kez negatif değer aldı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi* (%arttı – %azaldı) (Aralık 2014 – Aralık 2015)

*Mevsimsellikten arındırılmamış seriler

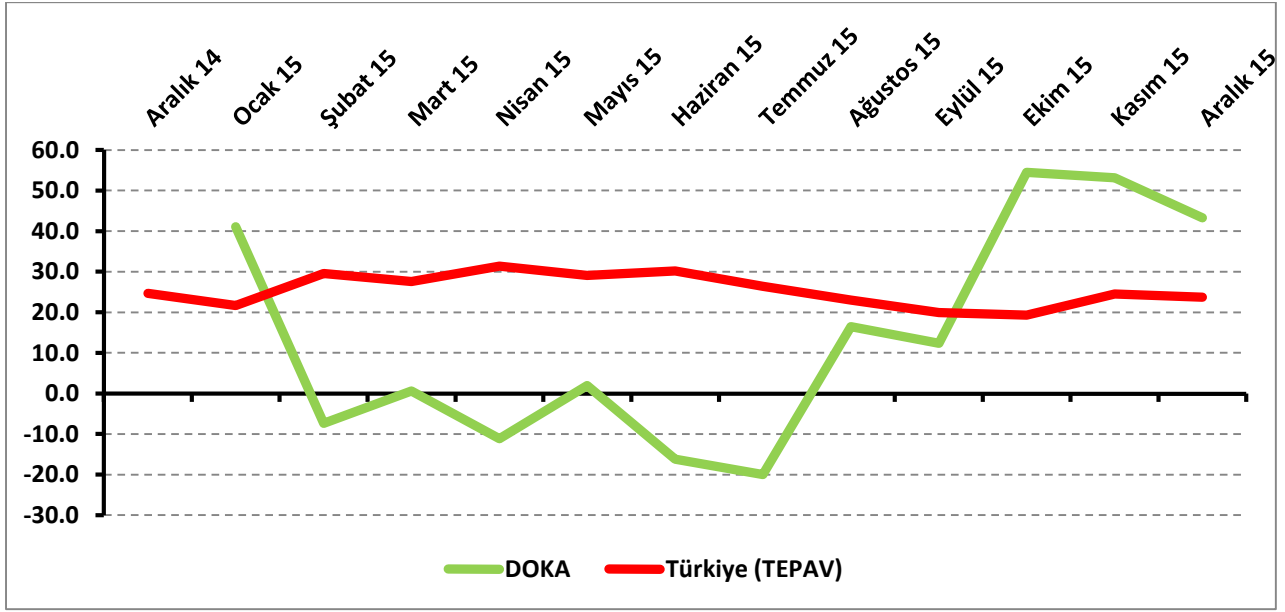
Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklenti* (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-46,8	-52,1	-48,2	-42,4	-35,7	17,4	47,4	65,7	46,9	34,6	1,4	-5,1

Fındık ticareti yapanların yüzde 60'ı satış fiyatlarında artış bekliyor:

Aralık 2015'te fındık ticareti yapan firmaların yüzde 59,2'si önümüzdeki 3 ayda satış fiyatlarında artış beklerken, satış fiyatlarında azalma bekleyenlerin oranı yüzde 15,9 oldu. Gelecek 3 aydaki satış fiyatı beklentilerinin denge değerinde Kasım 2015'e göre 9,8 puanlık azalma görüldü. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde fındık ticareti yapan firmaların gelecek 3 aya ilişkin satış fiyatı beklentilerinin, Aralık 2015'te Türkiye geneline kıyasla daha iyi olduğu görüldü.

Şekil-3. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış fiyatı beklentisi*(%arttı-%azaldı)(Aralık 2014-Aralık 2015)

*Mevsimsellikten arındırılmamış seriler

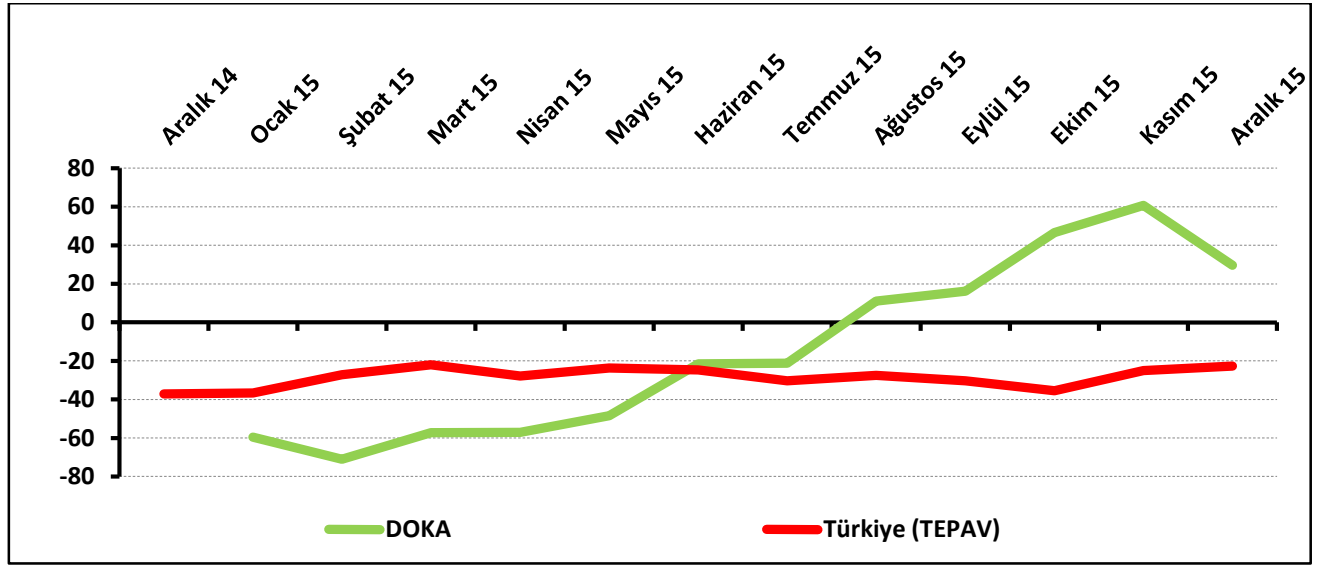
Tablo-3. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış fiyatı beklentisi* (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	41,1	-7,3	0,6	-11,2	2,0	-16,2	-20,0	16,4	12,4	54,5	53,1	43,3

Fındık ticareti yapanların işlerdeki toparlanma algısı azaldı:

Aralık 2015'te işlerdeki toparlanma algısında geçen aya göre 31,1 puanlık azalma yaşandı. Aralık 2015'te işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı yüzde 54,1 olurken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 24,5 oldu. Fındık ticareti yapan firmaların yüzde 21,4'ü ise işlerinin geçen yıla göre değişmediğini ifade etti. Aralık ayında Doğu Karadeniz'de fındık ticareti yapan firmaların işlerdeki toparlanma algısının, Türkiye genelindeki ticaret firmalarına kıyasla daha olumlu olduğu görüldü.

Şekil-4. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (%arttı – %azaldı) (Aralık 2014 – Aralık 2015)

*Mevsimsellikten arındırılmamış seriler

Tablo-4. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-59,5	-71,1	-57,3	-57,1	-48,4	-21,5	-21,3	11,0	16,2	46,6	60,7	29,6

Fındık ticareti yapanların gelecekte beklenenleri düşüşünü sürdürdü:

Doğu Karadeniz ve Türkiye anketinde yer alan sorular bazında karşılaştırıldığında, Aralık 2015'te Doğu Karadeniz'in Türkiye'ye göre "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve satış fiyatı beklentisi" ve "geçen yıla göre işlerin durumu" göstergelerinde daha iyi performans sergilediği görüldü. "Geçtiğimiz 3 aydaki işlerin durumu", "gelecek yıl alım yerleri, kırma ya da entegre fındık işleme tesisi sayısı beklentisi", "geçen yıla göre işlerin durumu" ve "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış, satış fiyatı ve istihdam beklentisi" göstergelerinde ise Kasım 2015'e göre azalma yaşandı.

Tablo-5. DOKA ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	DOKA (Doğu Karadeniz) 11/2015	DOKA (Doğu Karadeniz) 12/2015	Bir önceki aya göre değişim 12/2015	TEPE (Türkiye) 12/2015
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	41,1	-34,6	-75,7	-35,5
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ¹	22,6	27,4	4,8	11,0
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	7,6	-1,9	-9,6	-4,6
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	1,4	-5,1	-6,4	8,3
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-0,7	-13,8	-13,1	7,4
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	53,1	43,3	-9,8	23,7
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	60,7	29,6	-31,1	-22,8
Alım yerleri, kırma ya da entegre fındık işleme tesislerinizde gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	11,0	5,8	-5,2	12,8

¹ Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4'deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.